

การทำงานอาสาสมัครและการเคลื่อนไหว
ของภาคประชาสังคมร่วมกันของชาติ
อาเซียน

ผศ. ดร.นภาพร อติวานิชยพงศ์

สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

นัยสำคัญของการทำงานร่วมกัน

- ประสบการณ์ของสำนักบัณฑิตอาสาสมัคร **NGO** และเครือข่ายแรงงานข้ามชาติ
- เกิดขึ้นก่อนการผลักดันเรื่องประชาคมอาเซียนโดยภาครัฐ
- ไม่ใช่เพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองหรือการแข่งขัน ... แต่
- เป็นการทำงานร่วมกันของกลุ่มคนในภาคส่วนเล็กๆ เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ปราศจากอคติ เป็นมิตรและเอื้ออาทร

ความร่วมมือในยุคบุกเบิก

- หลังสิ้นสุดสงครามอินโดจีน
- ศ.ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ อธิการบดีมธ.เข้าร่วมการประชุมสหประชาชาติประจำปี 2519 ว่าด้วยเรื่องการจัดให้มีอาสาสมัครที่มาจากภาคพื้นเอเชีย เพื่อทำงานแลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่อกัน
- ปี 2522มีการก่อตั้ง โครงการอาสาสมัครสหประชาชาติเพื่อทำงานบริการชุมชน หรือ **UNV-DDS (United Nations Volunteer-Domestic Development Service)**

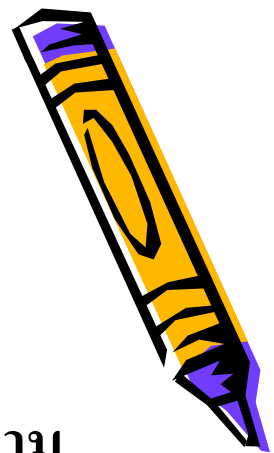
โครงการอาสาสมัครสหประชาชาติฯ

- ดำเนินงานระหว่างปี 2522-2535
- สำนักบัณฑิตอาสาสมัครธ.(ก่อตั้งปี 2512) ทำหน้าที่คัดเลือกอาสาสมัครไปทำงานในประเทศสมาชิก 5 ประเทศ (ศรีลังกา ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย เนปาล บังกลาเทศ) และรับอาสาสมัครมาทำงานในประเทศไทย

บทบาท NGOs ในยุคบุกเบิก

- หลังปี 2522 มีการช่วยเหลือผู้อพยพชาวกัมพูชาที่หนีภัยสงครามอินโดจีนเข้ามาชายแดนจ.สุรินทร์
- **NGOs** 9 องค์กรได้ร่วมกันก่อตั้งโครงการพัฒนาหมู่บ้านชายแดนไทย-กัมพูชา โดยได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาลแคนาดา
- มุถุนิธิพัฒนาอีสาน จัดหลักสูตรฝึกอบรมให้เจ้าหน้าที่โครงการพัฒนาและผู้นำชุมชนในลาว กัมพูชา (2541-2545)

การพัฒนาความร่วมมือในปัจจุบัน

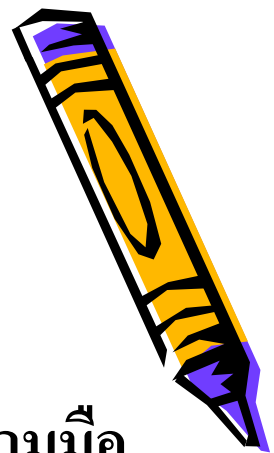
งานอาสาสมัคร

- กระทรวงการต่างประเทศจัดตั้งโครงการอาสาสมัครเพื่อนไทย **(Friends from Thailand)** ในปี 2546
- ใช้งานอาสาสมัครมาเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้านและประชาชน
- สำนักบัณฑิตอาสาสมัครทำหน้าที่คัดเลือกและจัดอบรมอาสาสมัคร
- ไปทำงานสอนภาษาไทยเวียดนาม กัมพูชา อินโดนีเซีย โครงการเกษตรในลาว โครงการวิชาชีพเฉพาะด้านในภูฏาน

งานอาสาสมัครขององค์กรพัฒนาเอกชน

- มุขนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคมได้ก่อตั้งโครงการประสานความร่วมมือเพื่อคนรุ่นใหม่ในกลุ่มน้ำโขง
- ในขณะที่ภาครัฐมีนโยบายจัดตั้งประชาคมอาเซียน ประชาชนของประเทศต่างๆในภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง(ที่ไม่ได้อยู่แนวชายแดน)ยังเต็มไปด้วยความรู้สึกที่มีอคติต่อกันจากการปลุกฝังโดยประวัติศาสตร์ค่านิยม และนโยบายด้านความมั่นคง
- โครงการนี้ต้องการสร้างทัศนคติใหม่ให้กับเยาวชนด้วยการทำงานอาสาสมัครร่วมกันใน 6 ประเทศ

ขบวนการเคลื่อนไหวของภาคประชาชน

- เวทีมหกรรมประชาชนอาเซียน 2 ครั้ง ในปี 2552 (เวทีคู่ขนานกับการจัดประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน)
- ความพยายามร่วมกันที่จะเพิ่มพื้นที่การปกคลุมพันธะระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชนด้วยกระบวนการเสวนา
- ล้มเหลวเนื่องจากภาครัฐไม่เข้าร่วม(ครั้งที่2) แต่ในส่วนของภาคประชาชนได้เป็นเวทีคิดค้นนโยบายและแนวทางการพัฒนาร่วมกัน

ขบวนการเคลื่อนไหวของภาคประชาชน

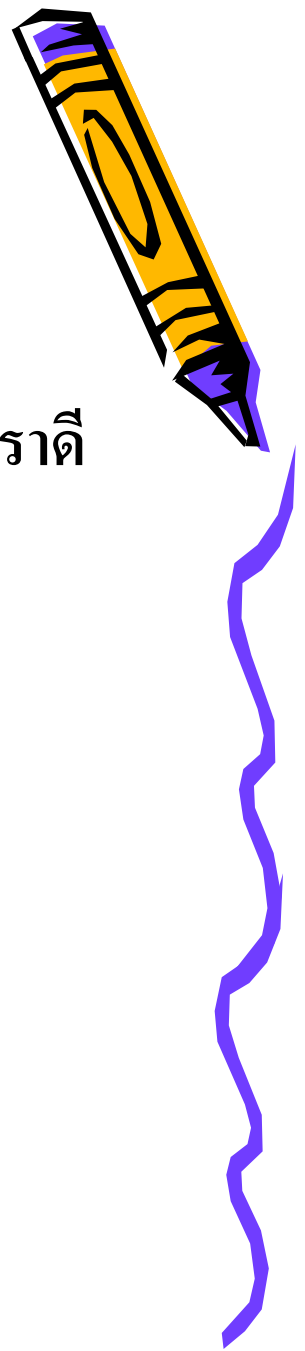
ขบวนการเคลื่อนไหวของแรงงานข้ามชาติ

- ในปัจจุบันแรงงานข้ามชาติจากพม่า ลาว และกัมพูชา กลายเป็นองค์ประกอบสำคัญของแรงงานในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย
- เครือข่ายปฏิบัติการเพื่อแรงงานข้ามชาติมีขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิของแรงงานข้ามชาติร่วมกัน เช่นการจัดงานวันแรงงานข้ามชาติสากลในวันที่ 18 ธันวาคมของทุกปีเพื่อยื่นข้อเสนอต่างๆ ต่อรัฐบาลไทย
- ภาษาไทยจะกลายเป็นภาษาสากลของคนไทย พม่า ลาว และกัมพูชา ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ?

สรุป

- ก่อนเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 เรารู้จักเพื่อนบ้านของเราดีแค่ไหน? (ประวัติศาสตร์ ภาษา วัฒนธรรม ฯลฯ)
- เรามีทัศนคติต่อเพื่อนบ้านอย่างไร และเขามีทัศนคติต่อเราอย่างไร

สรุป

ความร่วมมือในการทำงานอาสาสมัคร/เวทีภาคประชาชนให้มุมมองที่ต่างจากภาครัฐ/ธุรกิจอย่างไร

- ไม่ใช่แหล่งที่มาของแรงงาน/สินค้าราคาถูก ทรัพยากรธรรมชาติที่จะเข้าไปใช้ประโยชน์ ตลาดส่งออกสินค้า
- ความร่วมมืออย่างเสมอภาค
- ความเข้าใจอันดีที่จะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสันติและเอื้ออาทร

